

PREZENTACE SVATÉHO ROKU MILOSRDENSTVÍ

(8. 12. 2015 – 20. 11. 2016)

ARCIBISKUP RINO FISICHELLA, 5. KVĚTNA 2015

V apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium*, která zůstává programovým prohlášením pontifikátu papeže Františka, nacházíme příznačná slova, jež nám umožňují pochopit smysl mimořádného svatého roku, vyhlášeného letos 11. dubna: „Církev prožívá neuhasitelnou touhu nabízet milosrdenství, které je plodem vlastní zkušenosti nekonečného Otcova milosrdenství a jeho moci“ (EG 24). Právě očima této touhy je třeba opětně číst bulu *Misericordiae Vultus*, vyhlašující tento svatý rok, v níž papež František stanovuje zaměření svatého roku. Jak víme, dvěma určujícími daty jsou **8. prosinec 2015**, slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie, kdy bude ve Svatopetrské bazilice otevřena Svatá brána, a **20. listopad 2016**, slavnost Ježíše Krista Krále, kdy svatý rok skončí. Mezi těmito dvěma daty nabídne kalendář slavení různých událostí.

Abychom předešli nedorozuměním, je třeba hned zpočátku zdůraznit, že Svatý rok milosrdenství není a nechce být Velkým jubileem roku 2000. Jakékoli srovnávání postrádá smysl, protože každý svatý rok s sebou přináší svá specifika a má své vlastní zaměření. Papež si přeje, aby se tento rok milosrdenství žil v Římě, stejně tak jako i ve všech místních církvích; proto je zapotřebí věnovat zvláštní pozornost životu jednotlivých církví a jejich potřebám, aby se jejich iniciativy v kalendáři nepřekrývaly, ale spíše se doplňovaly. Kromě toho bude poprvé v dějinách svatých roků nabídnuta možnost otevřít Svatou bránu – *Bránu milosrdenství* – i v jednotlivých diecézích, a to především v katedrále nebo v některém obzvlášť významném kostele anebo v určité svatyni, zvláště důležité pro poutníky. Zároveň je snadné zachytit ve vyhlášovacích bule další charakteristiky, které se spojují v jednu. Už samotný důraz na milosrdenství rozbíjí tradiční schémata. Dějiny svatých roků mají svou padesátiletou nebo pětadvacetiletou pravidelnost. Dvě mimořádná jubilea se řídila výročími spásy završené Kristem (1933 a 1983). Tento svatý rok má však své vlastní téma. Jeho silou je ústřední obsah víry a směřuje k tomu, aby znovu přivolalo církev k jejímu prvořadému poslání, a sice aby ve všech aspektech svého pastoračního života byla znamením a svědectvím o milosrdenství. Dále mám na mysli i výzvu papeže Františka směrem k židovství a k islámu, aby se právě v tématu milosrdenství znovu nacházela cesta k dialogu a k překonávání těžkostí převládajících ve veřejné sféře. Nakonec nesmím zapomenout ani na další originální rys, který představují *misionáři milosrdenství*. Papež František je pověřil na Popeleční středě při bohoslužbě v bazilice sv. Petra. Misionáři musí být trpěliví kněží, kteří jsou schopni chápat lidská omezení a ve svém kázání i při zpovídání jsou připraveni hovořit hlasem Dobrého pastýře. Nechtěl bych se ale dlouze zastavovat u otázek všeobecného charakteru, abych se více mohl věnovat organizaci svatého roku.

Začneme od loga, které představuje teologický souhrn pojmu milosrdenství, a od motto, které ho doprovází. *Motto*, jež je převzato z Lukášova evangelia (*Milosrdní jako Otec* – Lk 6,36), předkládá prožívání milosrdenství podle příkladu Otce, jenž vyžaduje, abychom neposuzovali a neodsuzovali, ale abychom odpouštěli a lásku i odpuštění darovali bez míry (srov. Lk 6,37-38). Logo je dílem otce M. I. Rupnika. Je to obraz, který je velmi drahý starověké církvi, neboť znázorňuje Kristovu lásku završující tajemství jeho vtělení

vykoupením. Představuje Syna Božího, jenž bere na svá ramena zbloudilého člověka. Vyobrazení je provedeno tak, že nechává vystoupit Dobrého pastýře, jak se v hloubi dotýká lidského těla, a činí tak s láskou, která člověku mění život. Nemůže dále uniknout jeden detail: Dobrý pastýř s krajním milosrdenstvím na sebe bere lidství, ale jeho oči se prolínají s očima člověka. Kristus se dívá pohledem Adamovým a Adam pohledem Kristovým. Každý člověk tak v Kristu odkrývá své lidství a budoucnost, jež ho očekává. Vyobrazení je umístěno uvnitř mandorly, která je také drahá starověké i středověké ikonografii; připomíná, že v Kristu jsou společně přítomny obě přirozenosti, božská i lidská. Tři soustředné ovály v barvách, které se směrem k vnějšku postupně rozjasňují, naznačují Kristovo jednání, jímž vyvádí člověka z noci hříchu a smrti. Z druhé strany hloubka barvy s temnějším odstínem zase připomíná neproniknutelnost Otcovy lásky, která odpouští všechno.

Logo bylo zaregistrováno u mezinárodních institucí, aby se zabránilo jakémukoli jeho nevhodnému užívání a aby se chránila vlastnická práva k němu. Je jasné, že veškeré jeho použití k jiným než výlučně náboženským účelům musí být schváleno Papežskou radou a každé zneužití bude samozřejmě stíháno.

Kalendář oslav je třeba vnímat z trojího pohledu. Na jedné straně jsou to připravované události, kde se očekává velká účast lidí. Chtěli jsme, aby první z nich, **od 19. do 21. ledna**, byla věnována všem, kdo působí v poutní oblasti. Je to znamení, jímž chceme ukázat, že svatý rok je skutečnou poutí a že takto je třeba ho prožívat. Od poutníků budeme požadovat, aby kus cesty ušli pěšky, aby se tak připravili k projití Svaté brány s vírou a zbožností. Připravit ty, kdo působí v poutní oblasti, aby překročili hranice turistiky, je rozhodující. Skutečnost, že oni sami se stanou prvními poutníky, tomu může velmi napomoci.

Považovali jsme za důležité shromáždit věřící, kteří mají ve svém životě zvláštní zkušenost s milosrdenstvím. Proto se bude **3. dubna** konat setkání pro ty, jímž je blízká spiritualita milosrdenství (hnutí, sdružení, řeholní instituty). Dobrovolníci, kteří se věnují charitativní práci, se pak shromáždí **4. září**. Služba dobrovolníků je konkrétním znamením žitých skutků milosrdenství v jejich různých výrazech a zaslouží si samostatné slavení. Ve stejné míře se myslelo i na mariánské ctitele, kteří se sejdou **9. října**, aby uctili Matku milosrdenství. Nechybějí ani akce věnované zvláště mladým lidem, kteří jsou po biřmování povolání vyznávat svou víru. Setkání pro ně jsme naplánovali na **24. dubna**, protože Světový den mládeže v Krakově, konaný ve dnech **26.-31. července**, je určen pro mládež, a pro pastorační starších dětí je těžké najít dostatečně důležitý prostor.

Další událost bude věnovaná jáhnům, kteří jsou na základě svého povolání a služby voláni k tomu, aby v životě křesťanského společenství spravovali charitativní službu. Na ně se slavení svatého roku zaměří **29. května**. V den 160. výročí ustanovení slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, **3. června**, se pak slavení roku milosrdenství zaměří na kněze. **25. září** se bude konat slavnost svatého roku věnovaná katechetům a katechetkám, kteří svou snahou o předávání víry podporují život křesťanských společenství zvláště v našich farnostech. **12. červen** budeme mít velké setkání pro všechny nemocné a postižené i ty, kdo se o ně s láskou a oddaností starají. **6. listopadu** pozveme ke slavení roku milosrdenství vězně. To se nebude konat jen ve věznicích, ale hledáme možnost, jak poskytnout některým uvězněným příležitost, aby oslavili svůj svatý rok s papežem Františkem u sv. Petra.

Druhé hledisko se uskuteční prostřednictvím určitých znamení, jimiž papež František symbolickým způsobem vstoupí na existenciální „periférie“, aby osobně vydal svědectví o své blízkosti lidem chudým, trpícím, postaveným na okraj i ostatním, kteří potřebují výraz něhy. Tyto chvíle budou mít symbolickou hodnotu, a prosíme biskupy i kněze, ať se ve společenství s papežem ve svých diecézích zachovají podobně jako on, aby se ke každému mohlo dostat konkrétní znamení milosrdenství a blízkosti církve. Konkrétním výrazem papežovy lásky, který zůstane v paměti na tento svatý rok, bude úkon, jímž vyjde vstříc určité potřebě ve světě, aby vyjádřil milosrdenství formou faktické a aktivní pomoci.

Třetí hledisko je vedeno ohledem na poutníky, kteří přijdou do Říma samostatně, aniž by měli za sebou nějakou organizaci. Pro ně budou vyhrazeny některé kostely v historickém centru, kde se jim dostane přijetí a kde budou moci prožívat chvíle modlitby a přípravy na projití Svatou branou; tato příprava bude mít větší souvislost se slavenou duchovní událostí. Všichni poutníci, kteří dorazí do Říma, budou mít vyhrazenou cestu, aby mohli projít Svatou branou. To se jeví jako potřebné proto, aby se tato událost prožívala jako náboženská, v bezpečí a s ochranou před obtěžováním, jemuž jsou denně vystaveny miliony lidí, kteří přicházejí na křesťanská svatá místa.

Byla již zpřístupněna oficiální internetová stránka pro rok milosrdenství: www.iubilaeummisericordiae.va, přístupná i na adrese www.im.va. Je připravena v sedmi jazycích: italsky, anglicky, španělsky, portugalsky, francouzsky, německy a polsky. Je zde možno najít oficiální informace o kalendáři hlavních veřejných událostí, pokyny k účasti na událostech se Svatým otcem i všechna další oficiální sdělení týkající se roku milosrdenství. Tak mohou diecéze dostávat informace a pastorační podněty, zapsat se a oznámit svoji pouť i sdělovat diecézní iniciativy. Na internetové stránky jsou napojeny různé sociální sítě (Facebook, Twitter, Instagram, Google Plus e Flickr), kde je možné získat aktuální informace o iniciativách Svatého otce a sledovat všechny důležitější události. Rovněž se zabýváme možností využití nějaké aplikace, abychom informace lépe integrovali.

Jsme přesvědčeni, že téma milosrdenství, jímž papež přivedl církev k putování svatým rokem, bude pro všechny křesťany vskutku milostí a probuzením, abychom pokračovali v nové evangelizaci a pastorační konverzi, jak nám to papež František ukázal a napsal: „Kéž je v tomto svatém roce církev ozvěnou Božího slova, které zní mocně a přesvědčivě jako slovo a úkon odpuštění, opory, pomoci a lásky. Ať neúnavně nabízí milosrdenství a je vždy trpělivá v poskytování útěchy a odpuštění. Ať je církev hlasem každého muže a každé ženy a s důvěrou a bez ustání opakuje: ‚Rozpomeň se, Hospodine, na své slitování, na své milosrdenství, které trvá věčně‘“ (*Misericordiae Vultus* 25).

Překlad připravili P. Jan Šlégr, sekretář liturgické komise České biskupské konference, a jeho spolupracovníci.